

[Victor Larsen.]

der hedder uddannelse. Man negligerer her ved fuldkommen den almindelige 4-årige uddannelse for mejerister, hvori er inkluderet $\frac{1}{2}$ år på skole. En arbejdsmand skal kunne gå 2 år ved faget, måske uden at have noget som helst at gøre med smør- eller ostelavning, som er det, det kommer an på, og så er han mejerist!

Jeg har med vilje fremhævet disse ting. Der kunne være andet, men dette er noget af det, der springer mest i øjnene. Jeg kan sige som mit partis opfattelse, at forslaget er så uheldigt, ikke alene for landbruget, men også rent nationaløkonomisk rummer sådanne farer og sådanne urimeligheder, at mit parti ikke kan stemme for det.

Jørgen Jørgensen: Den konflikt, der her forelægges rigsdagen til afgørelse, er af en noget usædvanlig karakter. Det er usædvanligt, at en forligsmand stiller et mæglingforslag, som den ene af parterne på forhånd bestemt har nægtet at anbefale, og mæglingforslagets indhold tyder også på manglende kendskab til de praktiske forhold indenfor landbrug og mejeribrug. Det er min mening, at forligsmanden med dette forslag ikke har bidraget til at lette situationen, men snarere det modsatte, hvilket må anses for meget beklageligt. Det er i det hele taget beklageligt, at parterne ikke selv og heller ikke ved forligsinstitutionens medvirken har kunnet nå til et resultat.

Man kan rejse det spørgsmål, om konflikten er af en sådan karakter, at der er tilstrækkelig grund for rigsdagen til at gribe ind. Kan der i dette tilfælde siges at stå så store samfundsinteresser på spil, at det kan begrunde rigsdagens indgriben? Svaret herpå mener jeg må være, at der foreligger vægtige grunde til, at rigsdagen søger denne konflikt løst. Ganske vist er det kun en lille del af landbruget, der berøres af konflikten. Den allerstørste del af landbruget er ikke organiseret, og med den struktur, dansk landbrug har, er det ret naturligt, at det er sådan. Det store tal af danske landmænd føler sig ikke som arbejdsgivere i almindelig forstand. De udfører selv en betydelig del af arbejdet i bedriften med lidt medhjælp af deres egne børn eller andre landmænds børn. Den altovervejende del af arbejdskraften i dansk landbrug er landbrugets egne børn, som for kortere eller længere tid under deres uddannelse har plads hos andre landmænd. Det store tal af disse unge regner med engang at blive selvstændige landbrugere, hvad da også i betydelig udstrækning sker og forhåbentlig vil ske i større udstræk-

ning fremefter, når de nye jordlove kommer til at virke fuldtud. Det er bl. a. disse særlige forhold i dansk landbrug, der forklarer og gør det naturligt, at kun en forholdsvis lille del af landbruget er organiseret. Det er væsentlig kun de større gårde, der berøres af en konflikt som den, der nu er optræk til.

Men selvom det altså meget vel kan siges, at konflikten ikke er særlig omfattende — og for at rigsdagen skal blande sig i opståede arbejdsstridigheder, må der foreligge forhold, der har samfundsmæssig interesse —, kan der alligevel i dette tilfælde gives gode grunde for, at statsministeren kommer til rigsdagen med forslag, der tager sigte på at få konflikten ud af verden. Jeg er enig i, at man ikke kan lade sagen ligge, og at rigsdagen derfor bør søge konflikten afværget.

Men mon ikke de fleste kan se, hvor langt bedre rigsdagen ville have været stillet, om vi i denne situation havde haft en voldgiftsret at henvise sagen til, som det radikale venstre gang på gang har foreslået? Det forslag, vi har stillet, gik ud på, at en voldgiftsret skulle afgøre striden, når statsministeren skønnede, at den udsatte omfattende samfundsinteresser for fare, og fik folketingets tilslutning til at henvise sagen til afgørelse ved voldgift. Jeg tror dog, de fleste vil erkende, at når parterne alligevel ikke kan enes, når det alligevel er nødvendigt at gribe ind, ville en voldgiftsret af uvildige mænd have bedre forudsætninger for at træffe en sagligt rigtig og retsindig afgørelse, end rigsdagen i den givne situation har. Stillet overfor valget mellem at ophøje et mæglingforslag til lov eller at henvise sagen til en voldgiftsret, der nedsættes i anledning af den aktuelle konflikt, vil det altid være vanskeligere i den givne situation at blive enig om sammensætningen af en voldgiftsret, som kan træffe en retsindig og rigtig afgørelse. Ville rigsdagen i så fald ikke have været langt stærkere og langt bedre stillet i den situation, vi står i nu, og som vi stilles overfor den ene gang efter den anden, om der havde været en voldgiftsret at henvise sagen til?

Det er rigtigt, at det ønskeligste er, at parterne, arbejdere og arbejdsgivere, selv taler sig til rette om lønvilkår o. lign., men når det nu gang på gang viser sig, at man ikke er i stand dertil, og at rigsdagen på et eller andet tidspunkt må tage sig af spørgsmålet, fordi vigtige samfundsinteresser står på spil, var det dog måske mere nyttigt, at man indrettede sig på denne rent faktiske tilstand i stedet for, at man stadigvæk behandler spørgsmålet ud fra det synspunkt, at det ikke kommer til at ligge for, fordi det er